

Dr. Than Károly

(Óbecse, Bács-Bodrog megye, 1834. XII. 20. - Budapest, 1908. VII. 5.)

gyógyszerész, kémiai doktor, egyetemi tanár

Tűzermesterként szolgált az 1848/49. évi szabadság-harcban. → Kiss Ferenc körösladányi gyógyszerárában volt gyakornok. A Bécsi Egyetemen 1855-től orvostanhallgató volt. A bölcsészkaron 1857-től kémiát és gyógyszerészetet tanult. Kémiai doktori oklevelet szerzett 1858-ban. Ösztöndíjjal továbbtanult Berthelot, Kirchhoff, Bunsen és Würtz professzoroknál. Hazatérve a Bécsi Egyetem tanársegédje lett. A gyógyszerészi kémia és kémiai analízis egyetemi magántanárává habilitáltak 1860-ban. Ez év őszén a Pesti Tudományegyetem kémiai tanszékére került, ahol 1862-től ny. rendes tanár lett. A MTA levelező tagjává 1860-ban, rendes taggá 1870-ben választották. Tervei alapján épült fel a Trefort kerti Kémiai Intézet, mely abban az időben világszerte mintaképül szolgált. Az I. és a II. Magyar Gyógyszerkönyv főszerkesztője volt.

A Királyi Magyar Természettudományos Társaság elnöke volt 1872-1880 között. Megalapította és szerkesztette a Magyar Chemiai Folyóiratot. A harkányi gyógyvízben felfedezte a karbonil-szulfidot. Jóval Arrhenius előtt leírta a minőségi elemzések iononkénti csoportosítását. Felismerte az elektrolitos disszociációt. Bevezette a faktorozáshoz a kálium-hidrogén-karbonátot. Bevezette az Avogadro törvény alapján a normál állapotú gáz térfogatát: 22,1 liter 0 fokon és 1 atmoszféra nyomáson. További szerves kémiai és fizikai-kémiai kutatásokat is végzett. A magyar nyelvű kémiai szaknyelv megalapozója volt. Jelentős volt a tudománynépszerűsítő tevékenysége. Sírja a budapesti Fiumei úti temetőben van.

Főbb munkái:

1. Az ásványvizek vegyelemzésének összehasonlításáról. Gy. Hetilap, 1865. 1-97.,
2. A szénélegkénegről. Gy. Hetilap, 1867. 625.,
3. A vegyértékek törvényéről. Akadémiai Ért. 1873. 19.,
4. A kvalitatív kémiai analízis elemei. Bp. 1895,
5. A kísérleti kémia elemei. Bp. 1897-1906.,

Irodalom:

1. Gy. Közlöny, 1908. 445, 478, 701, 734.,
2. Gyógyszerészet, 1969. 425, 1986. 169.,
3. Zalai Károly: A m. gy. nagyjai. 2001. 38.,